संविधान सभा

संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निर्क्यौल समितिका सदस्यहरु

सभापति मा० श्री विष्णु प्रसाद पौडेल

१ मा० श्री अग्नी प्रसाद सापकोटा
२ मा० श्री अर्जुन प्रसाद जोशी
३ मा० श्री अनन्त प्रसाद पौडेल
४ मा० श्री अनिता कुमारी परियार
५ मा० श्री अभिषेकप्रताप शाह
६ मा० श्री अम्विका बस्नेत
७ मा० श्री आशा चतुर्वेदी
८ मा० श्री उषा गुरुङ्ग
९ मा० श्री कमलेश्वर पूरी गोस्वामी
१० मा० श्री किरण यादव
११ मा० श्री कुन्ती कुमारी शाही
१२ मा० श्री कुल बहादुर गुरुङ
१३ मा० श्री केशब कुमार बुढाथोकी
१४ मा० श्री गणेश कुमार काम्बाङ्ग
१५ मा० श्री गणेश सिंह ठगुन्ना
१६ मा० श्री गंगा लाल तुलाधर
१७ मा० श्री जनार्दन शर्मा
१८ मा० श्री जीवन वहादुर शाही
१९ मा० श्री टेक बहादुर वस्नेत
२० मा० श्री टोप बहादुर रायमाझी
२१ मा० श्री डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे
२२ मा० श्री दलजित वि.के. श्रीपाली
२३ मा० श्री दल बहादुर सुनार
२४ मा० श्री दिपक कार्की
२५ मा० श्री दिपक खड्का
२६ मा० श्री दिपक वोहरा
२७ मा० श्री दिल बहादुर घर्ती
२९ मा० श्री धनराज गुरुङ्ग
३० मा० श्री ध्यान गोविन्द रंजित
३१ मा० श्री ध्रुव वाग्ले
३२ मा० श्री नविन्द्र राज जोशी
३३ मा० श्री नारायण प्रकाश साउद
३४ मा० श्री पशुपति चौलागाई
३५ मा० श्री पार्वत गुरुङ
३६ मा० श्री प्रेम सुवाल
३७ मा० श्री बल बहादुर के.सी
३८ मा० श्री बादशाह कुर्मि
३९ मा० श्री बिक्रम पाण्डे
४० मा० श्री बिरेन्द्र प्रसाद महतो
४१ मा० डा० बंशीधर मिश्र
४२ मा० श्री बृजेश कुमार गुप्त
४३ मा० श्री भरत कुमार शाह
४४ मा० श्री भास्कर भद्रा
४५ मा० श्री भिम प्रसाद आचार्य
४६ मा० श्री भीम बहादुर रावल
४७ मा० श्री मदन बहादुर अमात्य
४८ मा० श्री मान बहादुर विश्वकर्मा
४९ मा० श्री मिनाक्षी झा
५० मा० श्री मीन बहादुर विश्वकर्मा
५१ मा० श्री मिना पुन
५२ मा० श्री रत्न शेरचन
५३ मा० श्री रविन्द्र अधिकारी
५४ मा० श्री राजेन्द्र प्रसाद पाण्डे
५५ मा० श्री राधादेवी तिमिल्सिना
५६ मा० श्री रामचन्द्र यादव (सिराहा-२)
५७ मा० श्री राम जनम चौधरी
५८ मा० श्री रुपा महर्जन श्रेष्ठ
५९ मा० श्री लिला मगर
६० मा० श्री विक्रम बहादुर थापा
६१ मा० श्री विमल कुमार केडिया
६२ मा० श्री विर बहादुर वलायर
६३ मा० श्री विशाल भट्टराई
६४ मा० श्री वैजनाथ चौधरी थारु
६५ मा० श्री शिवचन्द्र चौधरी
६६ मा० श्री सत्य नारायण मण्डल
६७ मा० श्री सन्त कुमार थारु
६८ मा० डा० सुवोध कुमार पोखरेल
६९ मा० श्री श्रवण कुमार अग्रवाल
७० मा० श्री श्रीमाया थकाली
७१ मा० श्री हरिवोल प्रसाद गजुरेल

संविधान सभा

संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निर्क्यौल समिति

कार्यतालिका,२०७०

पारित मिति : २०७०।१२।३०

सि. नं.	विषयगतप्रतिवेदनको नाम	अध्ययनउप समिति गठन गर्ने	उपसमितिलेगर्ने		समितिमा छलफल गर्ने	प्रतिवेदनतयारी र पेश गर्ने
			अध्ययनगर्ने	प्रतिवेदन पेश गर्ने		
१	संवैधानिक समिति	२०७१ वैशाख४गतेभित्र	२०७१वैशाख १०गतेसम्म	२०७१ वैशाख२०गते सम्म	समितिमा पेश भएका अध्ययनउप समितिको प्रतिवेदन उपर २०७१ वैशाख२१ देखि जेठ ५गते सम्म क्रमशः छलफल गर्दै जाने	उप समितिको प्रतिवेदनउपर समितिमा छलफल र पारित भएपश्चात ५ दिनभित्र आंशिकप्रतिवेदन तयार गरी क्रमश सभामा पेश गर्दै जाने
२	मौलिकअधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति	,,	,,	,,		
३	अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति	,,	,,	,,		
४	राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति	,,	,,	,,		
५	व्यवस्थापिकीय अङ्गको स्वरुपनिर्धारण समिति	,,	,,	,,		
६	राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समिति	,,	,,	,,		
७	न्याय प्रणाली सम्बन्धी समिति	,,	,,	,,		
८	संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समिति	,,	,,	,,		
९	प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार तथा राजश्व बाँडफाँड समिति	,,	,,	,,		
१०	साँस्कृतिक र सामाजिक एक्येवद्धताको आधार निर्धारण समिति	,,	,,	,,		
११	राष्ट्रिय हितको संरक्षण समिति	,,	,,	,,		
१२	अवधारणा पत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धी प्रतिवेदन अध्ययन समितिको प्रतिवेदन	,,	,,	,,		
१३	विवाद समाधानउपसमितिको प्रतिवेदन					

समितिको कार्यक्षेत्र

संविधानसभा नियमावली, २०७० को नियम ६६ संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निर्क्यौल समितिको कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ :

(१) समितिले संविधानसभामा रहेको अभिलेख तथातत्कालिन संविधानसभाले संविधाननिर्माणको लागितयार गरेको दस्तावेज अध्ययन गरी सहमतिकाविषयनिर्क्यौल गरी विषयगतआधारमा पूर्ण वाआंशिकप्रतिवेदनतयारपारी सभामा पेश गर्नेछ । सभाले समितिबाट प्रतिवेदनकासाथ पेश भएका सहमतिकाविषयमा सैद्धान्तिक छलफल गरी प्रारम्भिक मस्यौदाकालागि संविधान मस्यौदा समितिमा पठाउनेछ ।

(२) समितिले अभिलेख अध्ययनगरी संविधानकाअन्तरवस्तुमा रहेकाअसहमतिकाविषयनिर्क्यौल गरी विषयगतआधारमा पूर्ण वाआंशिकप्रतिवेदनका साथअसहमतिकाविषय सभामा पेश गर्नेछ । सभाले प्रतिवेदनसाथ प्रस्तुतअसहमतिकाविषयमा सहमतिगर्न आवश्यकनिर्देशन सहित संवैधानिक-राजनीतिक संवादतथा सहमति समितिमा पठाउनेछ ।

प्रस्तावित कार्यविधि

१. विगतको संविधानसभाका १२ वटा समितिकाप्रतिवेदनहरु अध्ययन गरी समितिको वैठकमा पेश गर्न ६ (छ) वटाउपसमिति गठन गर्ने ।

२. उपसमितिले संविधानसभानियामावली, २०७० को नियम ६६ को उपनियम(५) र (६) बमोजिमनिर्क्यौल गर्ने ।

३. उपसमितिले प्रतिवेदनमाथिविस्तृत रुपमा छलफल गरी समिति समक्षप्रतिवेदन पेश गर्ने ।

४. उपसमितिले पेश गरेको प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी समितिले निर्क्यौल गरेकाविषयहरु प्रतिवेदनका रुपमा सभामा पेश गर्दै जाने ।

निर्क्यौलकाविषयहरु

विषयगत समिति

१) विगतको संविधानसभाकाविषयगत समितिहरुले सर्वसम्मतरुपमापारित गरेकाविषयहरु,

२) विगतको संविधानसभाकाविषयगत समितिहरुले वहुमतिय रुपमापारित गरेकाविषयहरु, र

३) विगतको संविधानसभाकाविषयगत समितिहरुबाट सर्वसम्मतवावहुमतीय रुपमापारित नभई निर्क्यौल हुनबाँकीविषयको रुपमाप्रतिवेदनमा समावेश भएकाविषयहरु।

संवैधानिक समिति

(अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धीप्रतिवेदनअध्ययन समितिको प्रतिवेदन समेतकोआधारमा)

१) सम्बन्धितविषयगत समितिले सर्वसम्मतपारित गरेका र संवैधानिक समितिबाट सर्वसम्मतभएकाविषयहरु,

२) सम्बन्धित समितिबाट वहुमतीय रुपमापारित भएका र संवैधानिक समितिमा सर्वसम्मत रुपमापारित भएकाविषयहरु,

३) सम्बन्धित समितिबाट सर्वसम्मतपारित भएका र संवैधानिक समितिमा सर्वसम्मत हुननसकेकाविषयहरु, र

४)	सम्बन्धितविषयगत समिति र संवैधानिक समितिदुवैमा सहमतिहुननसकेकाविवादितविषयहरु ।

अन्तरसम्बन्धित विषयहरु

१)	एकभन्दा बढी विषयगत समितिहरुको कार्यक्षेत्रसंग सम्बन्धितविषयहरुमाअलगअलग समितिले फरक रुपमा प्रस्तुत गरेकाविषयहरु ।

स्रोत सामग्री र सन्दर्भ सामग्री

स्रोत सामग्री

- तत्कालिन संविधानसभाको संवैधानिक समितिको प्रतिवेदन ।
- तत्कालिन संविधानसभाकाविषयगत समितिहरुले तयार गरेकाप्रतिवेदनहरु ।
- अवधारणा पत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धीप्रतिवेदनअध्ययन समितिको प्रतिवेदन ।

सन्दर्भ सामग्री

- विवाद समाधानउपसमितिका निर्णयहरु ।
- संविधानसभा दर्पण, २०६४-२०६९ ।

समितिका बैठक र सो बैठकमा भएका निर्णयहरुको विवरण

बैठक संख्या	मिति	बैठकले गरेको निर्णय
१.	२०७०।१२।२३	समितिको कार्यक्षेत्र र समितिलाई संविधानसभाले दिएको कार्याविधिभित्र दिइएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने गरी समितिको कार्यविधि र कार्यतालिका बनाई समितिको आगामी बैठकमा पेश गर्ने ।
२.	२०७०।१२।३०	**कार्यतालिका** सचिवालयबाट प्रस्तुत भएको कार्यतालिका उपर छलफल गरी परिमार्जन सहित देहायको रुपमा पारित गर्नेः- तत्कालीन संविधानसभाका १० वटा विषयगत र संवैधानिक समितिका संविधानको प्रारम्भिक मस्यौदा र संविधानसभामा भएका अभिलेखहरुको अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न उपसमितिहरु गठन गर्ने, अभिलेखहरुको अध्ययन गर्ने, प्रतिवेदन पेश गर्ने, समितिमा छलफल गर्ने र प्रतिवेदन तयार गरी समितिमा पेश गर्ने कार्यतालिका पारित गर्ने र समितिको कार्यविधि देहायको रुपमा पारित गर्नेः- (१) संविधानसभामा भएका अभिलेखहरुको अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न उपसमितिहरु गठन गर्ने २०७१/१/४ गते । (२) अभिलेखहरुको अध्ययन गर्ने २०७१/१/१० सम्म । (३) समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्नेः- २०७१/१/२० सम्म । (४) समितिले उपसमितिहरुका प्रतिवेदनहरु छलफल गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रुप दिनेः-जेठ महिनाको दोस्रो हप्तासम्ममा । **कार्यविधि** १. विगतको संविधानसभाका १२ वटा समितिका प्रतिवेदनहरु अध्ययन गरी समितिको वैठकमा पेश गर्न ६ (छ) वटा उपसमिति गठन गर्ने । २. उपसमितिले संविधानसभा नियामावली, २०७० को नियम ६६ को उपनियम (५) र (६) बमोजिम निर्क्यौल गर्ने ।

		३. उपसमितिले प्रतिवेदनमाथि विस्तृत रुपमा छलफल गरी समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने । ४. उपसमितिले पेश गरेको प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी समितिले निर्क्यौल गरेका विषयहरु प्रतिवेदनका रुपमा सभामा पेश गर्दै जाने ।
३	२०७१।०१।०४	तत्कालीन संविधानसभाका १० वटा विषयगत र संवैधानिक समितिका संविधानको प्रारम्भिक मस्यौदा र संविधानसभामा भएका अभिलेखहरुको अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न देहाय बमोजिमका ६ वटा उपसमितिहरु गठन गर्नेः- (१) संबैधानिक समिति, अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धी प्रतिवेदन अध्ययन समितिको अध्ययन समितिको प्रतिवेदन र विवाद समाधान उपसमितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति मा.श्री भीम बहादुर रावल संयोजक मा.श्री अम्बिका बस्नेत सदस्य मा.श्री कुन्तीकुमारी शाही सदस्य मा.श्री जनार्दन शर्मा सदस्य मा.श्री दलबहादुर सुनार सदस्य मा.श्री दीपक बोहरा सदस्य मा.श्री धनराज गुरुङ सदस्य मा.श्री प्रेम सुवाल सदस्य मा. श्री बलबहादुर के.सी सदस्य मा. श्री रत्न शेरचन सदस्य मा.श्री रुपा महर्जन सदस्य मा.श्री विशाल भट्टराई सदस्य मा.श्री श्रीमाया थकाली सदस्य

		(२) मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति मा.श्री मीनबहादुर विश्वकर्मा संयोजक मा.श्री अग्नी प्रसाद सापकोटा सदस्य मा.श्री अर्जुनप्रसाद जोशी सदस्य मा.श्री अनन्तप्रसाद पौडेल सदस्य मा.श्री अनीताकुमारी परियार सदस्य मा.श्री अभिषेकप्रताप शाह सदस्य मा.श्री आशा चतुर्वेदी सदस्य मा.श्री दिलबहादुर घर्ती सदस्य मा.श्री पशुपति चौलागाई सदस्य मा.श्री मिनाक्षी झा सदस्य मा.श्री रामचन्द्र यादव (सिराहा-२) सदस्य

(३) अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति र साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति

मा.श्री उषा गुरुङ	संयोजक
मा.श्री कुलबहादुर गुरुङ	सदस्य
मा.श्री गणेशकुमार काम्बाङ्ग	सदस्य
मा.श्री दलजीत वि.के. श्रीपाली	सदस्य
मा.श्री ध्यानगोविन्द रञ्जित	सदस्य
मा.श्री वीरेन्द्रप्रसाद महतो	सदस्य
मा.श्री भीमप्रसाद आचार्य	सदस्य
मा.श्री मानबहादुर विश्वकर्मा	सदस्य
मा.श्री सत्य नारायण मण्डल	सदस्य

		(४) राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति मा.श्री हरिवोलप्रसाद गजुरेल संयोजक मा.श्री जीवनबहादुर शाही सदस्य मा.श्री दीपक कार्की सदस्य मा.श्री नविन्द्रराज जोशी सदस्य मा.श्री बिक्रम पाण्डे सदस्य मा.श्री भाष्कर भद्रा सदस्य मा.श्री मदनबहादुर अमात्य सदस्य मा.श्री मीना पुन सदस्य मा.श्री राजेन्द्रप्रसाद पाण्डे सदस्य मा.श्री राधादेवी तिमिल्सिना सदस्य मा.श्री रामजनम चौधरी सदस्य मा.श्री लीला मगर सदस्य मा.श्री वीरबहादुर वलायर सदस्य मा.श्री श्रवणकुमार अग्रवाल सदस्य मा.श्री सन्तकुमार थारु सदस्य

		(५) व्यवस्थापिकीय अङ्गको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति मा.डा. श्री सुवोधकुमार पोखरेल संयोजक मा.श्री कमलेश्वर पुरी गोस्वामी सदस्य मा.श्री किरण यादव सदस्य मा.श्री केशवकुमार बुढाथोकी सदस्य मा.श्री गणेशसिंह ठगुन्ना सदस्य मा.श्री टोपवहादुर रायमाझी सदस्य मा.श्री दीपक खड्का सदस्य मा.डा.श्री वंशिधर मिश्र सदस्य मा.श्री वृजेशकुमार गुप्ता सदस्य मा.श्री वैजनाथ चौधरी थारु सदस्य

		(६) प्राकृतिक श्रोत, आर्थिक अधिकार तथा राजश्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति मा.श्री रवीन्द्र अधिकारी संयोजक मा.श्री गंगालाल तुलाधर सदस्य मा.श्री टेकवहादुर वस्नेत सदस्य मा.श्री डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे सदस्य मा.श्री ध्रूव वाग्ले सदस्य मा.श्री नारायणप्रकाश साउद सदस्य मा.श्री पार्वत गुरुङ्ग सदस्य मा.श्री बादशाह कुर्मी सदस्य मा.श्री भरतकुमार शाह सदस्य मा.श्री बिक्रमवहादुर थापा सदस्य मा.श्री सवमलकुमार केडिया सदस्य मा.श्री शिवचन्द्र चौधरी सदस्य
४	२०७१।०१।०५	विगतको संविधान सभामा भएका सहमति असहमतिका विषय कुन तहमा कुन रुपमा भएका थिए त्यस्को निर्क्यौलकालागि देहाय बमोजिमको तालिका स्वीकृत गर्ने ।
५	२०७१।०१।०७	सर्वसम्मत रुपमा समितिको सभापति चयन गर्ने सम्बन्धमा हुँदा समितिको सभापति निर्वाचन प्रक्रिया आरम्भ गर्न संविधानसभाका सम्माननीय अध्यक्ष समक्ष अनुरोध गर्ने ।

सि. नं	सहमति भएका विषय	असहमति भएका विषय	कुन तहमा कुन रुपमा सहमति/असहमति भएको	समितिको निर्क्यौल	कैफियत

६	२०७१।०१।१२	१. बैठकमा मा. श्री विष्णुप्रसाद पौडेललाई सभापति पदमा निर्वाचित गरियोस भन्ने एकमात्र प्रस्तावको सूचना प्राप्त भएकोले संविधानसभा नियमावली,२०७० को उपनियम (४) अनुसार समितिका सदस्य मा. श्री विष्णुप्रसाद पौडेल समितिको निर्विरोध निर्वाचित गरियो । २. उहांलाई सभापति पदमा निर्वाचित गरियोस भनी मा.श्री बलबहादुर के.सी. ले प्रस्ताव राख्नु भएको थियो भने त्यसको समर्थन मा. श्री हरिबोलप्रसाद गजुरेलले गर्नु भएको थियो ।
७	२०७१।०१।२३	१. प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा. श्री रवीन्द्र अधिकारीले प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षणको प्रतिवेदनमा रहेका संविधानका प्रारम्भिक मस्यौदामा विगतको संविधानसभामा भएका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौंल गरी तयार भएको प्रतिवेदन पारित गरी समितिमा पेश गर्ने । २. प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा. श्री रवीन्द्र अधिकारीले प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षणको प्रतिवेदनमा रहेका संविधानका प्रारम्भिक मस्यौदामा विगतको संविधानसभामा भएका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौंल गरी तयार भएको प्रतिवेदन संविधानसभा समक्ष पेश गर्नु भयो । तत्पश्चात् यी प्रतिवेदन माथि आगामी बैठकमा छलफल गरी निर्णय गर्ने कार्यक्रम तय गरियो ।
८.	२०७१।०१।२५	१. संविधानसभा, संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निक्यौंल समितिवाट गठित ६ वटा विभिन्न उपसमितिले तयार पारेका ११ वटा प्रतिवेदनहरु छलफलकालागि देहाय बमोजिमको कार्यतालिका पारित भएको:-

सि.नं.	प्रतिवेदनको नाम	प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्ने	समितिमा छलफल गरेर निर्णयमा पुग्ने	संविधानसभामा पेश गर्नको लागि प्रतिवेदन तयार गर्ने
१.	प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार तथा राजस्व बाँडफाँड समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/२३	२०७१/१/२५	२०७१/१/२७
२.	राष्ट्रिय हितको संरक्षण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/२३	२०७१/१/२५	२०७१/१/२७

३.	राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/२५	२०७१/१/२६	२०७१/१/२७
४.	न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/२६	२०७१/१/२८	२०७१/१/२९
५.	मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/२८	२०७१/१/३०	२०७१/२/१
६.	साँस्कृतिक र सामाजिक एक्येवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/१/३०	२०७१/२/२	२०७१/२/३
७.	राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/२/२	२०७१/२/४	२०७१/२/५
८.	व्यवस्थापिकीय अङ्गको स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/२/४	२०७१/२/६	२०७१/२/७
९.	संवैधानिक समितिको प्रतिवेदन	२०७१/२/६	२०७१/२/८	२०७१/२/९ र १०
१०	अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/२/८	२०७१/२/११	२०७१/२/१२
११.	संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन	२०७१/२/११	२०७१/२/१३	२०७१/२/१४

२. प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप समितिले पेश गरेको उक्त प्रतिवेदनहरुमा अघिल्लो संविधानसभावाट भएको सहमति र असहमतिका विषयको निर्क्योलको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका प्रतिवेदनहरु संविधान सभामा पेश गर्ने ।

		३. राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिको संयोजक मा. श्री हरिवोल प्रसाद गजुरेलले राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समितिको प्रतिवेदनमा रहेका संविधानका प्रारम्भिक मस्यौदामा अघिल्लो संविधानसभामा भएका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौंल गरी तयार भएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश भएको ।
९	२०७१।०१।२६	१. तत्कालीन संविधान सभाको राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिले पेश गरेको राज्यको पुनर्संरचना तथा राज्यशक्तिको बाँडफाँड समितिको प्रतिवेदनमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरु निक्यौंलको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्यौंल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन संविधान सभाको मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्वन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा. श्री मीनवहादुर विश्वकर्माले न्याय प्रणाली सम्वन्धी समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौंल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो । यो प्रतिवेदन माथि आगामी बैठकमा छलफल गरी निर्णय गर्ने कार्यक्रम तय पनि भयो ।
१०.	२०७१।०१।२८	१. तत्कालीन संविधान सभाको मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिले पेश गरेको न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदनमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरु निक्यौंलको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्यौंल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन संविधान सभाको मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्वन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा. श्री मीनवहादुर विश्वकर्माले मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौंल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।
११	२०७१।०१।३०	१. तत्कालीन संविधान सभाको मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समितिको प्रतिवेदनमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरु निक्यौंलको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्यौंल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>निर्णय भयो ।

२. तत्कालिन संविधान सभाको अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति र साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. श्री उषा गुरुङ्गले साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।</td>
</tr>
<tr>
<td>१२</td>
<td>२०७१।०२।०२</td>
<td>१. संविधानसभाको मिति २०७१ वैशाख ३० गते बसेको बैठकबाट माननीय सदस्यहरुको निम्नानुसार हेरफेर एवं थपघट गरेको व्यहोरा सभापतिद्वारा समितिलाई जानकारी गराउनु भयो ।
<table>
<tr><td>१.</td><td>मा.श्री गंगा चौधरी (सत्गौवा)</td><td>संविधान अधिलेख अध्ययन तथा निक्र्यौल समितिम</td></tr>
<tr><td>२.</td><td>मा.श्री प्रेम सुवाल</td><td>संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निक्र्यौल समितिबाट संविधान मस्यौदा समितिमा</td></tr>
<tr><td>३.</td><td>मा.श्री अनुराधा थापामगर</td><td>संविधान मस्यौदा समितिबाट संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निक्र्यौल समितिमा</td></tr>
</table>

२. तत्कालिन संविधान सभाको अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति र साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्र्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने ।

३. तत्कालिन संविधान सभाको राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. श्री हरिवोल प्रसाद गजुरेलले राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।</td>
</tr>
<tr>
<td>१३</td>
<td>२०७१।०२।०४</td>
<td>१. तत्कालिन संविधान सभाको राज्यको पुनर्संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको राज्यको शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक</td>
</tr>
</table>

		मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्र्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधानसभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन संविधान सभाको व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. श्री सुवोधकुमार पोखरेलले व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।
१४.	२०७१।०२।०६	१. तत्कालिन संविधान सभाको व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्र्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन संविधान सभाको संबैधानिक समिति, अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धी प्रतिवेदन अध्ययन समितिको प्रतिवेदन र विवाद समाधान सम्बन्धमा गठित उपसमितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. श्री भीमबहादुर रावलले संबैधानिक समिति, अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धी प्रतिवेदन र विवाद समाधान उपसमितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।
१५.	२०७१।०२।०८	१. तत्कालिन संविधान सभाको संबैधानिक समिति, अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा सम्बन्धी प्रतिवेदन अध्ययन समितिको प्रतिवेदन र विवाद समाधान उपसमितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको संबैधानिक समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्र्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्र्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधानसभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन संविधान सभाको अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति र साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. श्री उषा गुरुङ्गले साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण समितिको प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदामा

		रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।
१६.	२०७१।०२।११	१. तत्कालिन संविधान सभाको अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समिति र साँस्कृतिक र सामाजिक ऐक्यवद्धताको आधार निर्धारण उपसमितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार संरक्षण समितिको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने । २. तत्कालिन व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिका संयोजक मा. डा. श्री सुवोध कुमार पोखरेलले संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्नु भयो ।
१७.	२०७१।०२।१३	१. तत्कालिन संविधान सभाको व्यवस्थापिकीय अंगको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उप-समितिले पेश गरेको संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिका प्रारम्भिक मस्यौदामा रहेका सहमति र असहमतिका विषय निक्यौल गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनमाथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरुमा रहेका सहमति र असहमतिका विषयहरुको निक्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधान सभामा पेश गर्ने । २. निक्यौलको सन्दर्भमा तत्कालीन संविधान सभाको मिति २०६६।११।२० को निर्णयमा देहायका विषय टुंगो लागेको नभई संवैधानिक समितिलाई सहमति कायम गर्न निर्देशन दिएको र संवैधानिक समितिवाट पनि सहमति कायम भई संविधान सभामा विषय प्रस्तुत नभएकोले देहायको विषयसँग सम्बन्धित मस्यौदा संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिमा पठाउन आवश्यक रहेको सुझाव संविधान सभालाई दिने समेत निर्णय भयो । (१) समितिको प्रतिवेदनमा प्रस्तावित ११ वटा आयोगहरुमध्ये हाल कायम ५ वटा आयोग वाहेक अन्य आयोगलाई एकिकृत आयोग वनाउने भन्ने विषय । (२) सवै आयोगमा वरावर सदस्य संख्या राख्ने वा आवश्यकता र कार्यवोझको आधारमा फरक सदस्यको व्यवस्था गर्ने । (३) राष्ट्रिय वित्तीय आयोग संवैधानिक वनाउने वा कानूनमा व्यवस्था गर्ने । (४) संवैधानिक पदाधिकारीको नियुक्ति कसरी गर्ने ? (५) संवैधानिक आयोगहरुको प्रादेशिक संरचना कस्तो हुने ?

		(६) भ्रष्टाचार नियन्त्रणका विषयमा निर्वाचित सरकारलाई जवाफदेही वनाउन के गर्ने ? (७) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आफ्नै निर्णयवाट मुद्दा चलाउने वा महान्यायाधिवक्ताको राय लिएर मात्र मुद्दा चलाउने ? (८) राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको निर्वाचन गर्ने जिम्मेवारी निर्वाचन आयोगको हुने वा नहुने ? ३. विषयगत समितिका प्रतिवेदनहरुमा रहेका असहमतिका विषयहरुमा अध्ययन गरी सुझावहरु तयार गरी समितिमा पेश गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिम कार्यतालिका बनाउने ।

क्र.सं.	उपसमिति	कार्यक्रम	बैठक बस्ने मिति
१	प्राकृतिक स्रोत, आर्थिक अधिकार र राजस्व बाँडफाँड समिति र राष्ट्रिय हितको संरक्षणको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति	असहमतिका विषयहरुमा छलफल गरी सुझाव तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।	२०७१/२/१९
२	मौलिक अधिकार तथा निर्देशक सिद्धान्त समिति र न्याय प्रणाली सम्बन्धी समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति	असहमतिका विषयहरुमा छलफल गरी सुझाव तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।	२०७१/२/२० र २०७१/२/२१
३	राज्यको पुनर्संरचना तथा राज्यशक्तिको बाँडफाँड समिति र शासकीय स्वरुप निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति	असहमतिका विषयहरुमा छलफल गरी सुझाव तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।	२०७१/२/२२ र २०७१/२/२३
४	व्यवस्थापकीय अङ्गको स्वरुप निर्धारण समिति र संवैधानिक निकायको संरचना निर्धारण समितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति	असहमतिका विषयहरुमा छलफल गरी सुझाव तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।	२०७१/२/२६ र २०७१/२/२७

		५	संवैधानिक समिति, अवधारणापत्र र प्रारम्भिक मस्यौदा प्रतिवेदन अध्ययन समिति र विवाद समाधान उपसमितिको प्रतिवेदन अध्ययन उपसमिति	असहमतिका विषयहरुमा छलफल गरी सुझाव तयार गरी समितिमा पेश गर्ने ।	२०७१/२/२८
१८	२०७१।०२।१४	राज्य पुनर्संरचना सुझाव उच्चस्तरीय आयोगको सुझाव प्रतिवेदन, २०६८ लाई महत्वपूर्ण सन्दर्भ सामाग्रीको रुपमा संवैधानिक-राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिमा पठाउने निर्क्यौल सहितको प्रतिवेदन संविधानसभामा पेश गर्ने ।			

संविधान सभा
संविधान अभिलेख अध्ययन तथा निर्क्यौल समितिका समितिका कर्मचारिहरु :

१	महासचिव	श्री मनोहर प्रसाद भट्टराई
२	सचिव	श्री ठाकुर प्रसाद बराल
३	सहसचिव	श्री रामशरण घिमिरे
४	सहसचिव (विज्ञ)	श्री टेक प्रसाद ढुंगाना
५	उपसचिव	श्री आनन्दप्रसाद अधिकारी
६	उपसचिव	श्री सीता काफ्ले वाग्ले
७	शाखा अधिकृत	श्री मदनप्रसाद पोखरेल
८	शाखा अधिकृत	श्री पुष्पप्रकाश खनाल
९	टा.ना.सु.	श्री लक्ष्मी महर्जन
१०	क.अ.	श्री सुसिता दुवाडी (आचार्य)
११	खरिदार	श्री प्रमिला के.सी.
१२	का.स.	श्री गोपालवहादुर घर्तिमगर
१३	का.स.	श्री भजहरी पुरी

मुद्रणतर्फ :

१	मु.अ.	श्री जगदीश्वरलाल श्रेष्ठ
२.	सि.प्रे.टे.	श्री गंबीरमान सिंह
३.	सि.प्रे.टे.	श्री राजेन्द्रप्रसाद लामिछाने
४.	सि.प्रे.टे.	श्री प्रेम बहादुर चन्द
५.	सि.प्रे.टे.	श्री रोवन प्रजापति
६.	प्रे.टे.	श्री कृष्णकला पौडेल
७.	प्रे.टे.	श्री माधव पौडेल
८.	कार्यालय सहयोगी	श्री मदन गिरी